

VRIJWILLIGERSWERK WERK VAN BARMHARTIGHEID OF PURE NOODZAAK ?

Fons Dierickx

Vrijwilligerswerking is inherent aan onze maatschappij, vooral in socio-culturele sector, jeugdwerking, sport, onderwijs en gezondheidszorg.

Beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte en biedt talrijke voordelen:

- op economisch vlak: goedkope werkkraft voor het verenigingsleven
- op sociologisch vlak: zinvolle sociale activiteit
- op psychologisch vlak: middel tegen verzuring, depressies,...

Het beeld van de vrijwilliger is gedurende de laatste jaren sterk gewijzigd.

Vroeger:

- trouw aan éénzelfde organisatie, een heel leven lang
- onder de beroepskraft

Nu:

- kortere opeenvolgende engagementen
- meer projectmatig
- naast de beroepskraft
- nieuwe vrijwilliger heeft andere motieven en vraagt meer flexibele taakinvinging (actief burgerschap)
- heeft naast rechten ook plichten

Nieuw vrijwilligersbeleid

Programmamanagement vraagt sterke afbakening van de taken van de vrijwilliger en een deskundige en doordachte aanpak. Vrijwilliger is immers veel kritischer geworden. Er komt inzicht bij te pas, kennis van noden en behoeften, en vooral ook vaardigheid in gebruik van methodes en technieken.

Nieuwe regels voor een hedendaags vrijwilligersbeleid zijn o.m.:

- flexibiliteit inzake engagement
- levendigheid met prikkels en stimulansen inbouwen
- eenvoudige toegankelijkheid waarborgen
- mogelijkheid ervaring op te doen op velerlei terreinen
- positief imago met vereniging opbouwen
- variatie in taken
- vlotte organisatie
- humor bewaren

Mogelijke motivatie tot het opnemen van vrijwilligerswerk

- interesse in onderwerp
- zinvolle vrijetijdsbesteding
- inzet voor de (lokale) gemeenschap
- mogelijkheid tot zelfontwikkeling
- vorm van creativiteit
- nemen van eigen initiatieven
- statulement
- gedrevenheid en deskundigheid (uit mogelijke andere onrganisaties)
- samenwerking met professionelen

Bij onderzoek naar de drijfveren van vrijwilligers werkzaam binnen project “Westhoek verbeeldt” is motivatie hier vooral te vinden in de interesse voor de eigen streek, voor het eigen verleden, gekoppeld aan de bekommernis voor het in stand houden ervan en het toegankelijk maken voor iedereen, en dit in een sociaal perspectief.

Belangrijk is ook de invloed van familiale en culturele factoren.

Vrijwilliger vs professional

Beide partijen zeker niet tegen mekaar uitspelen. Beide groepen moeten elkaar aanvullen.

Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn o.a.:

- teamwerk is voorwaarde voor goede werking
- regelmatig overleg
- oog hebben voor groeikansen
- uitschrijven van functieprofielen voor beide groepen
- vrijwilligers ook betrekken bij beleid organisatie
- begeleiding vrijwilligers is noodzaak
- rekening houden met grenzen van competenties
- deskundigheidsbevordering en feedback
- niet overdrijven, vrijwilliger niet versmachten

Van vrijwilligerswerk naar “vrijwillige inzet”

De laatste jaren wordt in Nederland de term vrijwilligerswerk verbreed naar vrijwillige inzet.

Ook bij ons is er een groeiende interesse en aandacht voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties, ook vanuit de universiteiten.

Trends in de evolutie van dit vrijwilligerswerk zijn:

- de informatisering (nieuwe vrijwilligers met nieuwe competenties)
- de humanisering (meer aandacht voor de kleinschaligheid)
- de regionalisering (activiteiten gericht op het lokale niveau)
- de vergrijzing (senioren vormen de grootste groep)
- de risicobeheersing (veiligheid en zekerheid vrijwilligerswerk krijgen steeds meer aandacht)

BESLUIT

Het project “Westhoek verbeeldt” is klaar voor de uitdaging te evolueren naar een volwaardige cultureel-erfgoedgemeenschap rond particulier beeldmateriaal.